

Knut Arne Almås
Børstad 81
7877 Høylandet

Trondheim, 23.05.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/4296

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Overhalla kommune

Vi viser til søknaden datert 14. mai 2022 om å felle bjørn i Høylandet vest sitt beiteområde.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknaden om å felle brunbjørn i Høylandet vest sitt beiteområde.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og rovviltforskriften § 13.
Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle brunbjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingene ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål for hvor mange ungekull med brunbjørn det skal fødes i Norge hvert år. Bestandsmålet er fordelt i utvalgte forvaltningsregioner for rovvilt. De regionale rovviltneemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i rovviltregion 6

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

- Antall ungekull for landet: 13
- Antall ungekull for regionen: 3

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ungekull. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

Siste års rapport fra Rovdata (NINA rapport 2125) viser at det i 2021 ble påvist 160 ulike bjørner i Norge, 67 hunnbjørner og 93 hannbjørner. I region 6 ble det påvist 27 bjørner, hvorav 9 binner i 2021.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 8,1 ungekull i 2021 i Norge. I region 6 ble det estimert 1,6 ungekull i 2021.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i Overhalla

Totalt er det påvist at bjørn har forårsaket 11 skader på sau og lam siden 1. januar 2021 i Overhalla kommune. Alle skadene ble påvist sør for Namsen.

Statsforvalteren i Trøndelag utbetalte erstatning for tap av 46 sau og lam på grunn av bjørn i Overhalla kommune i 2021.

Bakgrunn for søknaden

Bakgrunnen for søknaden er bekreftede sporobservasjoner av bjørn senest 15. mai. Bjørnen har vært i området til Høylandet vest sitt beiteområde i 2 døgn. Beitelaget ber om at bjørnen tas ut for å slippe problemer når besetningene der slippes på beite.

Miljødirektoratets vurderinger

Det går ikke tydelig fram av søknaden hvor beitelagsgrensene går. Vi går imidlertid ut fra at det dreier seg om et område i Overhalla kommune, der det sist ble observert spor av bjørn 15. mai.

Den geografisk differensierte forvaltningen innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder, er et viktig prinsipp i regelverket og rovviltforvaltningen. Prinsippet skal ivareta både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer. Region 6 har mål om 3 årlige ungekull av bjørn. I 2021 ble det estimert 1,6 ungekull i region 6, som er langt under bestandsmålet for regionen.

Det aktuelle området er utenfor forvaltningsområdet for bjørn, der hensynet til beitedyr skal prioriteres foran bjørn. Det er imidlertid ikke noe krav om at bjørn ikke kan forekomme innenfor

beiteprioriterte områder. Bjørn benytter store arealer, og store deler av beiteprioriterte områder som grenser til forvaltningsområdet for bjørn i Trøndelag er attraktive områder for bjørn.

Det har vist seg svært utfordrende å opprettholde bestanden på bestandsmålet i regionen. Hovedårsaken er at de fleste bjørner, og særlig binner, som lever innenfor forvaltningsområdet i perioder benytter seg av områder utenfor - i Sverige og i beiteprioriterte områder i Norge. I disse områdene er risikoen stor for å bli felt på skadefelling eller i ordinær jakt i Sverige. Fellingen på svensk side har økt betraktelig de senere årene.

Skadefelling er primært et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. For å iverksette en skadefelling, bør det foreligge kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises at det er bjørn som er årsaken. Skadene må også se ut til å kunne fortsette.

Vi kan gi tillatelse til skadefelling dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og vi ikke kan iverksette andre rimelige, forebyggende tiltak. Dersom skadehistorikken og skadepotensialet er omfattende og sannsynlig, kan vi, i særskilte tilfeller, vurdere uttak uten at det har skjedd skader. De potensielle skadene må i så fall kunne oppstå innen en viss nærhet i tid.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- Den geografiske differensierte forvaltningen
- Den regionale og nasjonale bestandsstatusen for brunbjørn
- skadehistorikken og skadepotensialet på sau i regionen

Dere viser til skadepotensialet på utmarksbeite. Vi har forståelse for at dere er bekymret for faren for tap av sau til brunbjørn i den kommende beitesesongen. Vi har gjort en avveining mellom skadepotensialet og bestandssituasjonen for bjørn, og mener det fremdeles er noe tid før det aktuelle området vil bli benyttet av sau til utmarksbeite. I mellomtiden er det en god mulighet for at bjørnen vil trekke ut av området. Det er ikke påvist skader av bjørn i området, verken i år eller i 2021.

Vår vurdering er derfor at det ikke er grunnlag for å iverksette skadefelling av bjørn i det aktuelle området uten at det er påvist skade fra bjørn.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

OVERHALLA KOMMUNE	Svalivegen 2	7863	OVERHALLA
HØYLANDET KOMMUNE	Vargeia 1	7877	HØYLANDET
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
MATDEPARTEMENTET			
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Rovviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER